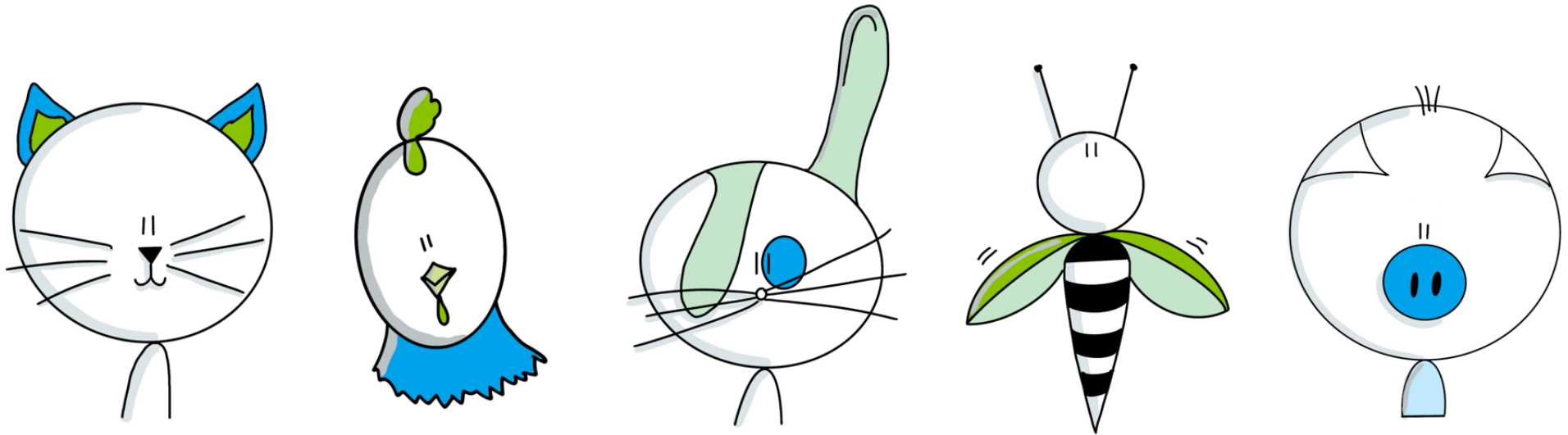

notitie Dieren in Assen

Gemeente Assen juli 2023

Inleiding

Een gemeente zonder dieren is ondenkbaar. Dieren vormen een belangrijk onderdeel van het leven van onze inwoners. Dieren zijn overal om ons heen: thuis, in onze tuin, in de parken, bij het winkelcentrum, in de binnenstad en in het buitengebied. Veel besluiten en handelingen van de gemeente Assen zijn van invloed op het welzijn van dieren in onze gemeente. Dit geldt voor zowel onze huisdieren als voor dieren die in het wild voorkomen. Het doel van de notitie 'Dieren in Assen' is bijdragen aan het verbeteren (en behouden) van het dierenwelzijn binnen de gemeentegrenzen van Assen. Daar waar dieren en mensen samenkomen horen we ervoor te zorgen dat het welzijn van beide geborgd blijft.

"Mens en dier leven zo veel mogelijk in harmonie"

Wettelijk is bepaald dat dieren een intrinsieke waarde hebben, ofwel wezens met gevoel zijn. Dieren hebben volgens acht op de tien Nederlanders een moreel recht op leven. Ook vindt zeven op de tien Nederlanders dat de mens een morele plicht heeft om goed te moeten zorgen voor dieren. De verwachting is dan ook dat het dierenwelzijn een steeds nadrukkelijker plek krijgt in onze samenleving.

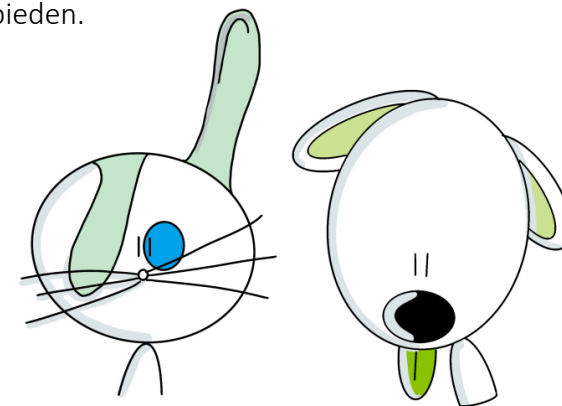
"Dierenwelzijn is een zaak van zowel de gemeente als haar inwoners"

Dieren verrijken het leven, ze brengen afleiding, zorgen voor ontmoeting en zijn nuttig. Toch ervaren mensen en dieren soms last

van elkaar. Denk bijvoorbeeld aan de inzet van dieren bij evenementen, overlast door dieren of bouwplannen waarbij het leefgebied van dieren wordt verstoord. Van de gemeente Assen mag verwacht worden dat zij helder aangeeft hoe zij omgaat met de soms tegenstrijdige belangen. De gemeente Assen heeft al veel richtlijnen opgesteld om duiding te geven over dergelijke zaken. Een centraal overzicht ontbreekt echter. In de notitie 'Dieren in Assen' zijn de integrale uitgangspunten samengevoegd voor de wijze waarop gemeente Assen invulling geeft aan o.a. haar wettelijke taken rondom het dierenwelzijn (incl. een aantal actiepunten en mogelijk aanvullende ambitiepunten).

Begripsbepaling: dierenwelzijn

Bij dierenwelzijn gaat het om het lichamelijke én geestelijke welzijn van dieren. Er kan sprake zijn van een positieve staat van het dier alsook een negatieve staat van het dier. Een dier ervaart een positieve staat van welzijn wanneer het de vrijheid heeft om normale (soorteigen) gedragspatronen uit te voeren en het dier in staat is om adequaat te reageren op de uitdagingen die de heersende omstandigheden bieden.

Om te toetsen of gehouden dieren een positieve staat van welzijn ervaren wordt er uitgegaan van de vijf vrijheden van Brambell. De vijf vrijheden houden in dat dieren:

- vrij zijn van honger en dorst;
- vrij van ongemak;
- vrij van pijn, verwondingen en ziekte;
- vrij van angst en stress;
- vrij om normaal gedrag te vertonen.

De eerste vier vrijheden focussen zich met name op het niet schaden van het dierenwelzijn, terwijl de vijfde vrijheid (normaal gedrag vertonen) zich focust op het stimuleren van goed dierenwelzijn. Deze vijf vrijheden zijn wettelijk vastgelegd in de Wet Dieren (2013).

Begripsbepaling: intrinsieke waarde

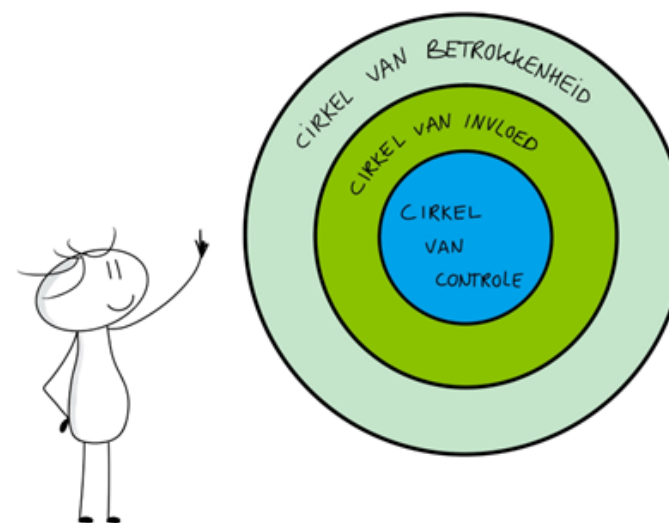
In de Wet dieren (2013) staat de intrinsieke waarde van het dier centraal. Dit betekent dat dieren een eigen waarde hebben. Dieren zijn wezens met gevoel. Dierenwelzijn gaat over de kwaliteit van het leven van dieren. Deze waarde is voor alle dieren hetzelfde, ongeacht de relatie die het dier heeft met de mens (van wilde dieren tot proefdieren).

Het erkennen van deze eigenwaarde brengt de vanzelfsprekendheid met zich mee dat we de belangen van dieren meewegen in het nemen van beslissingen. Als we beslissingen nemen die van invloed zijn op de leefomgeving van dieren of over dieren, mag dit niet leiden tot structurele of substantiële aantasting van het dierenwelzijn, bijvoorbeeld de aantasting van de gezondheid of de integriteit van het dier.

Begripsbepaling: cirkel van invloed, betrokkenheid en controle

Binnen de notitie 'Dieren in Assen' maken we gebruik van de cirkel van invloed, betrokkenheid en controle. Daar waar de gemeente geen maatregelen kan nemen, maar wel zaken wil veranderen gaan we in gesprek. We zijn betrokken bij de diverse belanghebbenden en stakeholders binnen het dierenwelzijnsdomein. De aanpak is sober, nuchter en integraal.

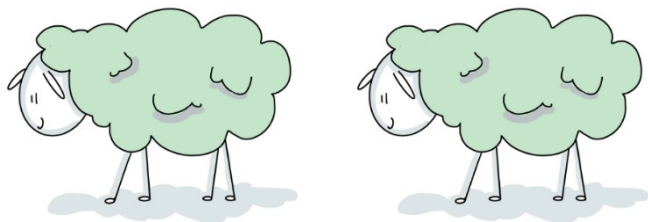
De cirkel van invloed, betrokkenheid en controle is een model van Stephen Covey. Het concept helpt mensen om hun aandacht en energie te richten op zaken waar ze daadwerkelijk invloed op kunnen uitoefenen, in plaats van zich te laten meeslepen door zaken waar ze geen invloed op hebben.

In de binnenste cirkel van het model -de cirkel van controle- bevinden zich de zaken waar wij als gemeente controle over hebben (bijv. opvang gezelschapsdieren in de gemeente). In de middelste cirkel -de cirkel van invloed- bevinden zich zaken waar wij als gemeente invloed op hebben (bijv. natuurinclusief bouwen in de gemeente). In de buitenste cirkel -de cirkel van betrokkenheid- gaat over datgene waar je iets van kan vinden maar geen invloed op hebt (bijv. verantwoord huisdierenbezit door inwoners).

Proces

Het dierenwelzijn is onderdeel van het Bestuursakkoord 'Dichtbij & Daadkrachtig'. In lijn met het Bestuursakkoord heeft het college van B & W aan de gemeenteraad toegezegd om in een notitie Dierenwelzijn samen te vatten wat er allemaal gedaan wordt binnen dit thema en deze voor de kaderbrief aan de gemeenteraad aan te bieden. Het doel van deze notitie 'Dieren in Assen' is bijdragen aan het behouden en verbeteren van het dierenwelzijn binnen de gemeentegrenzen van Assen door de huidige situatie in beeld te brengen. Over de verschillende mogelijk aanvullende ambitiepunten gaan wij graag met de gemeenteraad in gesprek. De besproken actiepunten worden al meegenomen in de reguliere bedrijfsvoering. Nadien wordt de notie Dieren verder uitgewerkt. Eventueel worden er verschillende ambitiepunten geconcretiseerd als de gemeenteraad hier behoefte aan heeft.

'We zijn er niet alleen voor de mensen in Assen, maar hebben ook oog voor het welzijn van dieren in onze stad en de omgeving. We brengen meer samenhang in onze taken en werkzaamheden op het gebied en bespreken dit met de raad'- bestuursakkoord 'Dichtbij en Daadkrachtig'

Ook gaan wij graag in gesprek met de verschillende partners, organisaties en belanghebbenden nadat wij een eerste keer met de gemeenteraad in gesprek zijn gegaan over de notitie 'Dieren in Assen' (bijv. Dierenbescherming afdeling Noord, de Hengelvisserijvereniging Assen, de verschillende wijkkinderboederijen, de provincie Drenthe, Stichting Het Drentse Landschap en Landschapsbeheer Drenthe).

Leeswijzer

In deze notitie 'Dieren in Assen' wordt ingegaan op een aantal diergroepen binnen het wettelijk kader van de gemeente Assen. Hoofdstuk 2 gaat over het wettelijk kader van de overheid. Daarna gaat hoofdstuk 3 in op het gemeentelijke beleid (bijv. de Omgevingsvisie). Gevolgd door de hoofdstukken 4 tot en met 7 waarin de verschillende diergroepen worden besproken (gezelschapsdieren, hobbydieren, in het wild levende dieren en landbouwdieren). In hoofdstuk 8 en 9 worden de verschillende actiepunten en mogelijk aanvullende ambitiepunten gebundeld.

De beschreven actiepunten zijn vereist om te (blijven) voldoen aan onze wettelijke taken. Ook worden er mogelijk aanvullende ambities beschreven. De mogelijk aanvullende ambities zijn naar voren gekomen tijdens het opstellen van de notitie 'Dieren in Assen'. De

mogelijk aanvullende ambities zijn (nog) niet uitgewerkt op inhoudelijk, organisatorisch en financieel vlak. De mogelijk aanvullende ambities (en eventuele eigen inbreng van de gemeenteraad) faciliteren een open gesprek in de gemeenteraad over het gewenste ambitieniveau ten aanzien van het dierenwelzijn. Na de consulterende raadsvergadering kan het college de gewenste ambities inhoudelijk, organisatorisch en financieel uitwerken waarna deze ter besluitvorming worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Wettelijk Kader

Het dierenwelzijn is in Nederland vastgelegd in drie wetten (de Wet dieren, de Wet op de dierproeven en de Wet natuurbescherming). Daarnaast komt het dierenwelzijn ook aan bod in andere wetten en regelgeving (Algemene wet bestuursrecht en Burgerlijk Wetboek, Wet veiligheidsrisico's en de Algemene Plaatselijke Verordening).

De Wet dieren (2013)

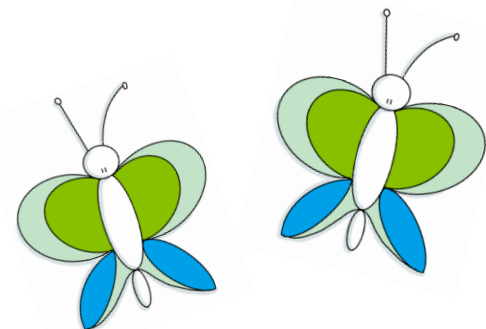
In de Wet dieren staat de intrinsieke waarde van het dier centraal. Dit betekent dat dieren een eigen waarde hebben. Dieren zijn wezens met gevoel. De Wet dieren bestaat uit de volgende besluiten en regelingen:

- Besluit en Regeling diergeneesmiddelen;
- Besluit en Regeling diervoeders;
- Besluit en Regeling dierlijke producten;
- Besluit en Regeling handhaving en overige zaken Wet dieren;
- Besluit en Regeling houders van dieren;
- Besluit en Regeling diergeneeskundigen.

De Wet dieren is de belangrijkste wet met betrekking tot gehouden (landbouw-)huisdieren en bundelt alle dierenwelzijns- en gezondheidsregels ten aanzien van deze dieren in één wet. Een belangrijke vernieuwing is de beoogde komst van de huis- en hobbydierenlijst. Dit is een limitatieve lijst van zoogdieren die in Nederland gehouden mogen worden zonder specifieke voorwaarden.

De Wet op de dierproeven (2014)

Er gelden strikte regels voor dierproeven in Europa. Dierproeven zijn in principe verboden. In de Wet is vastgelegd voor welke doeleinden dierproeven wel mogen worden ingezet. Om het lijden van proefdieren zoveel mogelijk te voorkomen, zet de overheid in op het vervangen, verminderen en verfijnen van dierproeven. Om dierproeven te mogen uitvoeren heeft een instelling (bijv. universiteit of farmaceutisch bedrijf) een instellingsvergunning van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit nodig. Alleen speciaal opgeleide medewerkers mogen dierproeven uitvoeren. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is ook verantwoordelijk voor de uitvoering en de handhaving van de Wet op de dierproeven. Gemeenten hebben geen formele rol toebedeeld gekregen.

De Wet natuurbescherming (2017)

Tot 1 januari 2017 trad de Wet natuurbescherming in werking. Deze wet verving de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet 2002. De Wet natuurbescherming beschermt Nederlandse natuurgebieden en planten- en diersoorten en is vooral gericht op soorten die vanuit internationale afspraken beschermd moeten worden in Nederland (o.a. Vogel- en Habitatrichtlijn). De Wet moet ervoor zorgen dat de verschillende planten- en diersoorten in de natuur blijven bestaan. Ook kwetsbare soorten mogen niet verdwijnen. Veel bevoegdheden zijn gedecentraliseerd naar de twaalf provincies. Provincies bepalen voor hun gebied wat wel en niet mag in de natuur. Dat doen zij aan de hand van nationale en internationale regels.

De Wet natuurbescherming biedt het belangrijkste wettelijke kader voor de bescherming van in het wild levende dieren. Naast richtlijnen voor bescherming van specifieke soorten worden via de zorgplicht alle in het wild leven dieren beschermd. De zorgplicht houdt in dat een ieder (dus ook de gemeente Assen) die weet of kan vermoeden dat door zijn of haar handelen nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt aan een natuurgebied of in het wild leven dieren en planten:

- Dergelijke handelingen achterwege laat;
- Als het achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- Voor zover de gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Algemene Wet bestuursrecht

Dieren komen niet alleen in de opvang terecht omdat zij op straat zijn gevonden. Een dier kan ook opvang nodig hebben als gevolg van een huisontruiming. De politie en de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) kan gehouden dieren “meevoeren en opslaan” in gevallen van bestuursdwang (bijv. huisuitzetting, detentie en gezondheidsrisico's). De opvangperiode is een wettelijke taak van de gemeente en duurt maximaal dertien weken (artikel 5:29 en 5:30 Awb). Als het na die tijd niet lukt om het dier weer terug te brengen naar de eigenaar, kan de gemeente Assen het eigendom overdragen.

Burgerlijk Wetboek

In het kader van de gevonden-voorwerpenregeling in het Burgerlijk Wetboek heeft de gemeente een bewaarplicht voor de duur van veertien dagen met betrekking tot zwervend aangetroffen huisdieren met een vermoedelijke eigenaar (Burgerlijk Wetboek, Boek 5, artikel 8 lid 3). De gemeente Assen moet deze dieren veertien dagen voor de vermeende eigenaar bewaren. Het eigendomsrecht gaat over naar de gemeente als de eigenaar na veertien dagen niet gevonden is (artikel BW 5:8 lid 3). De burgemeester bepaalt wat er met het dier gebeurt.

Wet veiligheidsrisico's

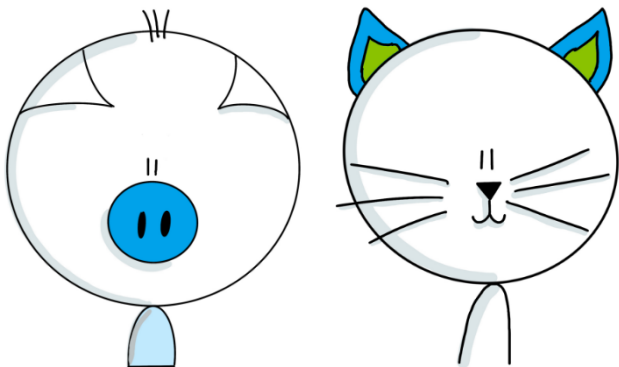
Het college van B & W is belast met het organiseren van brandweezorg, rampbestrijding en crisisbeheer. De brandweer heeft te zorgen voor de veiligheid van mens én dier.

Algemene Plaatselijke Verordening Gemeente Assen (APV)

Het dierenwelzijn is een taak van het Rijk. Gemeenten zijn niet bevoegd om aanvullende regels te stellen op het gebied van dierenwelzijn. Een gemeente kan wel regels stellen om hinder en overlast door dieren aan te pakken, bewaken van de volksgezondheid en de openbare orde te handhaven.

De aanvullende regelgeving is opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Assen. Op grond van artikel 174 van de Gemeentewet is de burgemeester belast met het toezicht op 'openbare samenkomst en vermakelijkheid'. Dit raakt aan aspecten van openbare orde en veiligheid, waarvoor de gemeente verantwoordelijk is.

De Algemene Plaatselijke Verordening (APV) is de meest bekende gemeentelijke verordening. In de APV worden o.a. voorschriften gegeven op het gebied van de openbare orde en veiligheid, bescherming van het milieu en natuurschoon, verkeerszaken en regels voor horecaondernemers. Elke gemeente heeft een eigen APV waarin zij de dingen op haar manier regelt.

In de volgende artikelen van de Algemene Plaatselijke Verordening Gemeente Assen worden dieren expliciet benoemd:

- Artikel 2:52a Voerverbod dieren;
- Artikel 2:59a Gevaarlijke honden op eigen terrein;
- Artikel 2:60 Houden van hinderlijke of schadelijke dieren;
- Artikel 2:73:1 Carbidschieten
- Artikel 2:78 Woonoverlast als bedoeld in artikel 151d Gemeentewet;
- Artikel 4:9a Verbod oplaten ballonnen;
- Artikel 5:11 Aantasting groenvoorzieningen door voertuigen;
- Artikel 5:33 Beperking verkeer in natuurgebieden.

Beleidsdocumenten gemeente Assen

De gemeenteraad vormt samen met het college van B & W het gemeentebestuur. Zij maken plannen voor de gemeente Assen. Over veel zaken mag de gemeente Assen zelfstandig beslissen (bijv. het bouwen van een kinderboerderij, het aanleggen van een hondenspeeltuin of het beheer openbaar groen. Het maken van die keuzes is de belangrijkste taak van het gemeentebestuur en werkt zij uit in o.a. verschillende visiedocumenten.

Omgevingsvisie 'Assen nog mooier'

In de Omgevingsvisie 'Assen nog mooier' hebben we met elkaar het groene karakter, de onderlinge betrokkenheid en de dynamiek als regionaal centrum benoemd om invulling te geven aan de ambitie van ontspannen stedelijkheid. In het kalenderjaar 2040 willen we de 'groene stad van het noorden' zijn.

Groen en natuur verenigen het nuttige met het aangename. Het maakt de stad aantrekkelijker. Voor de Assenaren, voor iedereen die onze stad bezoekt, voor bedrijven die een vestigingsplek zoeken en voor dieren die belangrijk zijn voor de biodiversiteit. Groen en natuur bepalen de identiteit van Assen. Het is een unieke kernwaarde.

Net als wegen en fietspaden zorgen groenstructuren, zoals parken, natuurgebieden en lanen, voor een betere onderlinge verbondenheid in de stad voor mens en dier. Groen zorgt ervoor dat het buitengebied, de woonwijken en de binnenstad beter op elkaar op elkaar zijn aangesloten. In de nog vast te stellen Groenvisie wordt dit thema verder uitgewerkt.

Groenvisie

De nog vast te stellen Groenvisie is een uitwerking van één van de hoofdbambities van de Omgevingsvisie 'Assen nog mooier' binnen de kernwaarden 'Groene stad van het noorden'. Goed groen is een voorwaarde voor een goed leefklimaat binnen de gemeente Assen. Dit geldt voor zowel mensen als dieren. Groen levert een belangrijke bijdrage aan een goede leefomgeving. Denk aan natuurwaarde, gezondheid, sociale cohesie, een betere luchtkwaliteit, klimaat adaptieve omgeving, recreatiewaarde, esthetische waarde, cultuurhistorische waarde en ook economische waarde. We streven ernaar dat groen en natuur beter bereikbaar en beter bruikbaar worden voor mens en dier. We gaan ook op een andere manier verbinden: groen en natuur worden integraal meegenomen in de andere projecten die we in de gemeente Assen doen en daarbij zoeken we actief naar kansen om werk met werk te maken.

Klimaatadaptatievisie

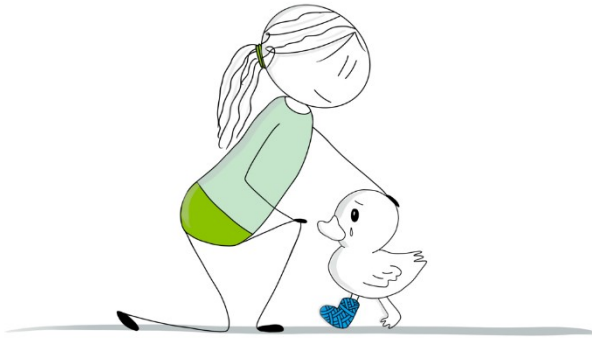
De nog vast te stellen Klimaatadaptatievisie is een uitwerking van de Omgevingsvisie. De klimaatveranderingen vragen om een andere aanpak dan voorheen. Niet alleen van de gemeente Assen en andere overheden, maar ook van bedrijven, instellingen en inwoners van Assen. We werken samen aan een veilig, gezond en leefbaar Assen, waarin iedereen zijn eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van klimaatveranderingen neemt. We kiezen voor slimme, integrale, duurzame en kansrijke oplossingen. We zijn flexibel en we spelen in op veranderingen. Onze visie is uitgewerkt in vier thema's: hitte, wateroverlast, droogte en waterveiligheid. Binnen de Klimaatadaptatievisie wordt het dierenwelzijn expliciet besproken.

Gezelschapsdieren

Een gezelschapsdier of huisdier is een dier dat zijn eigenaar of een gemachtigde persoon vergezelt tijdens niet-commercieel verkeer, en dat voor de duur van dit niet-commerciële verkeer onder de verantwoordelijkheid van de eigenaar of de gemachtigde persoon blijft vallen. De bekendste gezelschapsdieren zijn honden en katten.

Opvang huisdieren

Gemeente hebben specifieke wettelijke verplichtingen als het gaat om de opvang van gezelschapsdieren die op straat zwerven. De gemeente moet deze dieren veertien dagen voor de vermeende eigenaar bewaren. De Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren (Dierenbescherming) bepleit dat gemeenten contracten afsluiten met opvangcentra en ambulances en niet werken met een

subsidieconstructie. Zo kan zij goede en reële afspraken maken over de kosten van de opvang en is de kwaliteit (en de continuïteit) van de dierenopvang het beste te waarborgen.

De gemeente Assen hecht veel waarde aan een goede opvang en verzorging van gevonden gezelschapsdieren met een vermeende eigenaar en gezelschapsdieren in nood. Daarom heeft de gemeente Assen de uitvoering van de wettelijke taken belegd bij de Dierenbescherming door middel van het 'basisarrangement dieren noodhulp'. De overeenkomst loopt tot en met 31 mei 2024.

Diensten die vallen binnen het basisarrangement zijn:

- Diervervoer in de gemeente Assen (dierenambulance);
- 24 uren bereikbaarheid in de gemeente Assen;
- Registratie vermiste en gevonden dieren in de gemeente Assen;
- Veterinaire zorg in de gemeente Assen;
- Opvang gevonden dieren in de gemeente Assen (Drents Dierentehuis Beilen);
- Hereniging gevonden dieren met eigenaar in de gemeente Assen;
- Overdracht gevonden dier van de gemeente Assen naar dierenbescherming;

- Opvang van dieren bij huisontruimingen, calamiteiten of bestuursdwang in de gemeente Assen;
- Na de verstrekte termijn van 14 dagen wordt de dierenbescherming eigenaar van gevonden dieren in de gemeente Assen.

1. Actiepunt: de bestaande overeenkomst met de Dierenbescherming evalueren en deze mogelijk verlengen.

Regels voor hondenbezitters

Honden in de wijk kunnen zorgen voor sociale cohesie tussen inwoners, maar ook leiden tot onenigheid en irritaties over hondenpoep en geblaf. Eigenaren zijn altijd eindverantwoordelijk voor hun hond en voor het voorkomen van overlast.

Hondenpoep

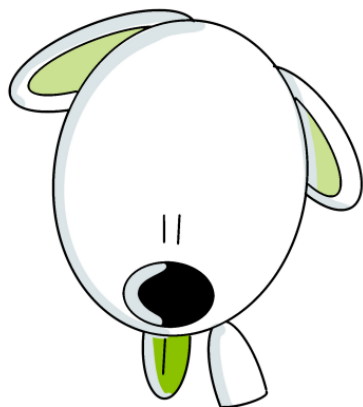
Hondenpoep in de openbare ruimte is voor inwoners een grote ergernis. Een schone, uitwerpselvrije omgeving is van belang voor kinderen, buurtbewoners maar ook voor honden zelf. De gemeente Assen hanteert een (bijna) algemene opruimplicht. Om de stad schoon te houden zijn er speciale afvalbakken voor hondenpoep. Op de online kaart *honden uitlaatgebieden* worden deze speciale afvalbakken voor hondenpoep weergegeven. Ook toont de online kaart locaties waar de opruimplicht niet geldt. De gemeente staat open voor aanvragen in relatie tot nieuwe hondenlosloopgebieden en -routes. Bij het beoordelen van deze aanvragen maken we een afweging tussen de verkeersveiligheid, het draagvlak van omwonenden en andere (recreatieve) functies in het gebied.

Aanlijnplicht

Daarnaast geldt er een aanlijnplicht in de gehele gemeente Assen, omdat loslopende honden gevaarlijke situaties in het verkeer kunnen veroorzaken. Om honden de gelegenheid te geven vrij rond te lopen zijn er in de meeste wijken uitrenplekken aanwezig. Ook zijn er plekken in de gemeente waar honden niet welkom zijn (bijv. speelplekken). Op de online kaart *hondenuitlaatgebieden* worden deze uitrengebieden en verboden zones weergegeven.

Dagelijks zetten de gemeente Assen, woningcorporatie Actium en Vaart Welzijn zich in voor groene, veilige en gezellige buurten in Assen. Dit doen we door projecten te organiseren, maar vooral door

de initiatieven en ideeën van inwoners te stimuleren. Je kunt daarbij denken aan het mooier en leefbaarder maken van jouw wijk, bijvoorbeeld door een hondenspeelplaats te realiseren (bijv. hondenspeeltuin Pittelo en Hondenspeeltuin Assen Oost). De gemeente staat open voor aanvragen in relatie tot nieuwe hondenspeeltuinen.

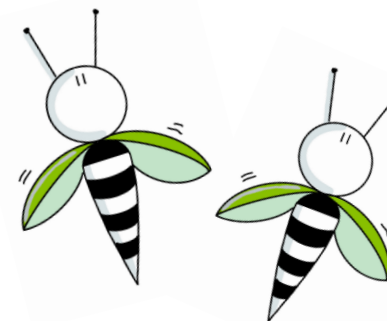
1. *Mogelijke ambitie: in iedere wijk is een hondenloslooplek en/of een hondenspeelplaats aanwezig.*

Bijtincidenten

Een bijtincident kent verschillende oorzaken waaronder de mate van socialisatie. De socialisatie (het leren van de maatschappelijke spelregels) vindt plaats in de eerste levensfase van de hond. Het is van belang zorgvuldig met bijtincidenten om te gaan. De gemeente Assen heeft een voorschrift voor bijtincidenten: *protocol bijtincidenten honden*. Door middel van het *stroomschema bijtincident honden* wordt het proces schematisch weergegeven. Elke melding wordt onderzocht waarbij nauw wordt samengewerkt met de hondenbrigade van de politie. Afhankelijk van de ernst van het incident (en eventueel eerdere incidenten) kan worden besloten tot maatregelen om incidenten in de toekomst te voorkomen. Het gaat dan vooral om het opleggen van een aanlijn- en muilkorfgebod, eventueel gecombineerd met een cursus. Een onafhankelijke gedragstest kan uitsluitend geven over de vraag of een dier een risico vormt voor de omgeving.

Dieren in de zorg

De laatste jaren is de vraag naar dierondersteunende interventies gestegen (bijv. hulphonden, dagbesteding, paarden- of hondencoaches). Dierondersteunde interventies zijn behandelingen voor mensen met een fysieke en/of mentale beperking met behulp van dieren. Het doel van deze behandelingen is om progressie te maken in het fysieke, sociale, emotionele of functioneren van hulpbehoevende.

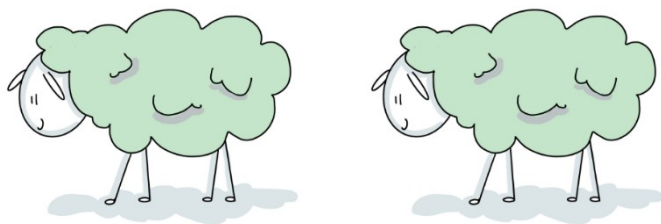
De dieren worden ingezet voor hulp aan mensen met bijvoorbeeld een autismespectrumstoornis, ADHD, syndroom van Down, depressie, dementie en aan slechtienden. Sommige dierondersteunende interventies worden niet vergoed vanuit de zorgverzekeraar.

De gemeente Assen is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Deze Wet heeft als doel om de zelfredzaamheid van inwoners te vergroten en de mogelijkheid tot participatie aan de maatschappij te ondersteunen. Momenteel is er geen (landelijke) wetgeving voor dierondersteunende interventies in Nederland. Naar verwachting komt dit wettelijke kader er wel. Op dit moment vergoeden wij enkele dier ondersteunende interventies vanuit het Persoonsgebonden Budget en/of de Wmo: zorgboerderijen in relatie tot dagbesteding, opleidingskosten hulphond (PTSS en ASS) en paarden- en hondencoaches waarbij het welzijn van de dieren wordt meegenomen.

Destructie van gezelschapsdieren

Bij het overlijden van een gezelschapsdier zijn er verschillende keuzemogelijkheden:

- Het dier afgeven bij de gemeente Assen;
- Het dier laten cremen;
- Het dier begraven op een dierenbegrafplaats;
- Het dier begraven in de eigen tuin.

Op grond van de Wet Dieren (2013) moeten gemeenten regels stellen voor het ophalen en bewaren van kadavers van gezelschapsdieren. Iedere gemeente is verplicht om via de gemeentelijke verordeningen regels op te stellen voor dode gezelschapsdieren. Deze regels zijn opgenomen in de *afvalstoffenverordening gemeente Assen 2022 & het uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening Assen 2022*.

De gemeente Assen, de dierenambulance en de wacht- en storingsdienstregeling (buiten de reguliere openingstijden van de gemeente) faciliteren in het opruimen van gezelschapsdierkadavers in de openbare ruimte. Men kan een melding maken via het klantcontactcentrum (140592), meldpunt openbare ruimte en de storingswachtdienst (buiten de reguliere openingstijden van de gemeente).

Een volgende optie is het huisdier laten cremen bij een erkend huisdierencrematorium. de EU-lijst 'list of approved plants handling animal by-products' geeft een overzicht van erkende verbrandingsbedrijven (bijv. dierencrematorium Smilde). Er is op dit moment geen dierenbegrafplaats in de gemeente Assen. De dichtstbijzijnde dierenbegrafplaats is in het Drentse Pesse ('t Hunebed Dierenbegrafplaats). Ook mag een gezelschapsdier worden begraven in de eigen tuin en/of eigen grond (minimaal 75 centimeter diep).

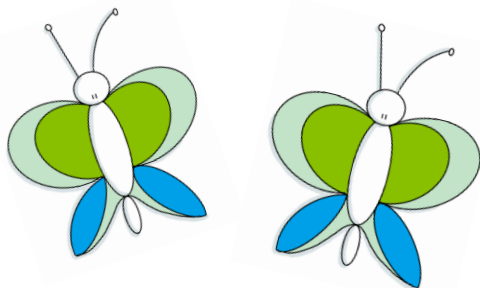
2. Mogelijke ambitie: een dierenbegrafplaats op het grondgebied van de gemeente Assen

Verantwoord huisdierenbezit

Dieren bieden ons gezelschap en plezier. Huisdieren kunnen een belangrijk deel van ons dagelijks leven worden en ons veel vreugde en comfort bieden. Echter brengt het houden van dieren ook verantwoordelijkheden met zich mee. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat de omgeving geschikt is voor het dier, dat het dier goed wordt verzorgd en dat het dier legaal verkregen is.

De praktijk laat zien dat het aanschaffen van een huisdier vaak een impulsieve aankoop is. Denk aan een konijn voor de (klein)kinderen of die schattige katten. Op termijn blijkt de tijds- of geldinvestering tegen te vallen of is het dier minder (of meer) actief dan verwacht. Een mogelijk gevolg kan verwaarlozing, dump of het afstaan aan een dierenopvangcentrum zijn. Soms gaat hier dierenleed mee gepaard wat vaak komt door het ontbreken van kennis. Ook kan het dumpen van dieren ecologische gevolgen hebben voor inheemse diersoorten.

Graag willen wij als gemeente dit soort situaties voorkomen door meer voorlichting te geven. Wij geven voorlichting over dierenverzorging/dierenwelzijn op de Stadsboerderij Asserbos. Bij het vermoeden van dierenleed of -mishandeling kan het landelijke meldnummer 144 24/7 gebeld worden.

2. Actiepunt: via onze website voorzien in informatie rondom diervverzorging/dierenwelzijn.

3. Mogelijke ambitie: de voorlichting rondom diervverzorging/dierenwelzijn intensifiëren op de Stadsboerderij Asserbos en dit uitbreiden naar de wijkkinderboerderijen.

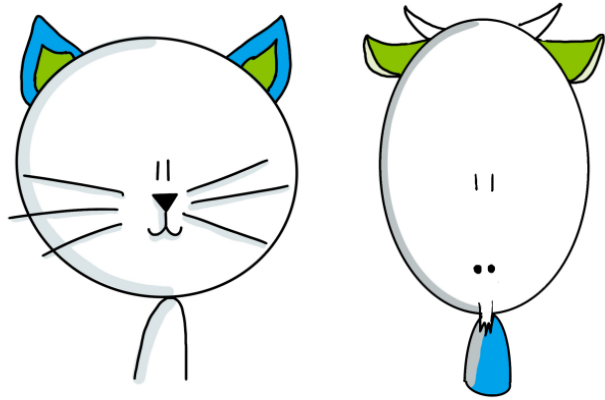
Dieren en kwetsbare groepen

Door gezondheidsproblemen of financiële problemen lukt het inwoners soms niet om goed voor hun huisdier te zorgen. Dit komt het dierenwelzijn niet ten goede en kan zelfs leiden tot overlast.

Voor huisdierbezitters met een laag inkomen kunnen problemen ontstaan door bijvoorbeeld een onverwacht hoge rekening van de dierenarts. Huishoudens met een minimuminkomen trekken vaak in een laat stadium of soms zelfs niet aan de bel als zij de dierenarts niet meer kunnen betalen. Het gevolg is dat huisdieren niet de juiste medische zorg ontvangen, soms gedumpt worden of naar een opvangcentrum worden gebracht.

Vanuit het oogpunt van dierenwelzijn is het van belang dat huisdieren altijd de beschikking hebben over de noodzakelijke zorg. Er zijn een aantal landelijke initiatieven waar inwoners gebruik van kunnen maken (bijv. Stichting bevordering huisdierenwelzijn). Ook ondersteunt de landelijke dierenvoedselbank 'Wie vult mijn bak' huisdiereigenaar met financiële problemen met dierenvoeding.

4. Mogelijke ambitie: een minimaregeling voor medisch urgente dierenarts kosten zodat minima goed voor hun huisdier kunnen blijven zorgen.

De relatie tussen dierenmishandeling en huiselijk geweld is door verschillende instanties onderzocht (bijv. Kadera). De onderzoeksresultaten laten zien dat plegers van huiselijk geweld vaak ook hun huisdier(en) mishandelen, het huisdier als wapen inzetten of het huisdier als chantagemiddel gebruiken om het slachtoffer te manipuleren. Deze bevindingen geven de noodzaak tot samenwerking aan. Organisaties die zich richten op de aanpak van huiselijk geweld en organisaties die zich richten op het dierenwelzijn zijn gebaat bij kennisuitwisseling.

5. Mogelijke ambitie: het kennisniveau van hulpverleners vergroten op het gebied van dierenmishandeling in relatie tot huiselijk geweld en vice versa.

Dierenbuddy

Voor veel ouderen of chronisch zieken zijn huisdieren van groot belang voor hun kwaliteit van leven. Met het ouder worden nemen functiebeperkingen vaak toe en wordt tegelijkertijd in veel gevallen het sociale netwerk kleiner. Om die reden kunnen huisdiereigenaren

problemen ondervinden bij de verzorging van hun huisdier, terwijl dit dier voor hen juist belangrijk is. Een Dierenbuddy kan dit oplossen.

De vrijwilligers van Dierenbuddy ondersteunen mensen op het thuisadres (of in een zorginstelling) bij de verzorging van hun huisdier waardoor mens en dier zo lang mogelijk van elkaars gezelschap kunnen genieten. De vrijwilligers helpen eenzaamheid te bestrijden en onbedoeld dierenleed te voorkomen in de Nederlandse samenleving die steeds verder vergrijst

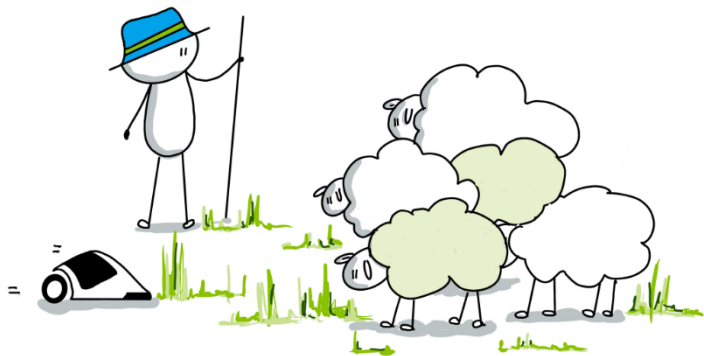
6. Mogelijke ambitie: het project Dierenbuddy ondersteunen in de vorm van een financiële bijdrage.

Hobbydieren (voor recreatie)

Hobbydieren zijn landbouwdieren die in kleine aantallen en zonder commercieel doel worden gehouden. Bijv. schapen, geiten, runderen, varkens, herten en kippen. De Dierenbescherming is voorstander van het bestaan van kinderboerderijen, stadsboerderijen en hertenkampen (mits het welzijn van de aanwezige dieren leidend is voor de inrichting en het educatieve gebruik). Het in contact brengen van kinderen en volwassenen met dieren is dan ook belangrijk voor het leren omgaan met en het denken over dieren. Een goed ingerichte kinderboerderij kan namelijk worden benut voor educatie en als voorbeeld fungeren voor het houden van huisdieren. Denk aan de omvang en inrichting van een knaagdierenverblijf en de sociale behoefte van een dier waarmee huisdierenbezitters rekening moeten houden.

Begrazingsprojecten

Schapen zijn levende grasmaaiers. Ze lusten graag gras en kruiden. Doordat een deel van de planten wordt opgegeten, krijgen andere planten en kruiden weer meer de ruimte. Zo komt er meer afwisseling in de plantensoorten in het gebied. Van de begrazing ondervinden vogels, insecten, amfibieën en kleine zoogdieren in het algemeen geen hinder. Bovendien nemen de schapen zaden mee via hun vacht en poten, waardoor plantensoorten zich gemakkelijk over het gebied kunnen verspreiden. De gemeente Assen heeft momenteel twee begrazingsproject: Beekdal De Landjes en Recreatiegebied Zeijerveen. Voor het beheer huurt de gemeente Assen schaapsherders in via Landschapsbeheer het Witterveld welke het dierenwelzijn hoog in het vaandel hebben staan. De schaapsherders zijn verantwoordelijk voor het welzijn van de schapen. De gemeente kan bij het inhuren van de schaapsherders eisen stellen ten aanzien van het welzijn van de dieren. Op dit moment is het dierenwelzijn niet expliciet benoemd in de opdrachtomschrijving. De schaapherders dienen in elk geval te voldoen aan alle wettelijke regelgeving omtrent het dierenwelzijn.

Beekdal De Landjes

Het Beekdal De Landjes is aangelegd als een natuurlijk beekdallandschap. Het beheer is erop gericht om de natuurwaarden zoveel mogelijk te behouden en te ontwikkelen. De schaapskudde is eigendom van Landschapsbeheer het Witterveld. Dit bedrijf werkt op het gebied van educatie nauw samen met de mensen van natuur- en milieueducatie van de gemeente Assen. Voor de stadsbegrazing is een speciale kudde samengesteld van in ieder geval 250 dieren.

3. Actiepunt: de gemeente Assen gaat met de wolvenconsulent van de provincie Drenthe in gesprek om de veiligheid van de schapen te waarborgen.

4. Actiepunt: het welzijn van de schapen wordt in de vervolgende opdrachtomschrijving expliciet besproken.

Recreatiegebied Zeijerveen

Ook recreatiegebied Zeijerveen heeft een schaapskudde. Van april tot en met november zorgen de schapen voor een duurzaam en milieuvriendelijk onderhoud van het park. De schaapskudde wordt ingezet ten gunste voor ecologische ontwikkeling van de vegetatie. Tegelijk onderhouden de schapen de heuvels die lastig te maaien zijn met machines. Een gedeelte van het recreatiepark Zeijerveen wordt afgerasterd en er zijn klaphekjes en wildroosters geplaatst. De schapen kunnen vrij rondlopen zonder dat de herder de hele dag aanwezig hoeft te zijn. Wel komen de herders van Landschapsbeheer het Witterveld dagelijks voor controle en verzorging van de schapen.

Kinderboerderijen

Een kinderboerderij is een boerderij die openbaar toegankelijk is voor het publiek. Op de kinderboerderij worden verschillende boerderijdieren in doorgaans kleine aantallen gehouden (bijv. kippen, schapen, koeien, varkens, konijnen en geiten). De kinderboerderij is erop ingericht om bezoekers kennis te laten maken met dieren. De kinderboerderij kent verschillende maatschappelijke functies: recreatie, educatie, sociaal en therapeutisch. De gemeente Assen is (deels) gebouweigenaar van zes kinderboerderijen: Stadsboerderij Asserbos, de Pittelstee, dierenweide Noorderpark, dierenweide Assen-Oost, kinderboerderij de Lariks en kinderboerderij Marsdijk. Eén van deze kinderboerderijen is volledig in beheer van de gemeente Assen: de Stadsboerderij Asserbos bij het Duurzaamheidscentrum. De overige vijf kinderboerderijen zijn in beheer van externe partijen. De gemeente Assen is wel eindverantwoordelijk voor het dierenwelzijn op deze vijf locaties.

Stadsboerderij Asserbos

Bij het Duurzaamheidscentrum hoort een Stadsboerderij. Sinds 1982 is hier een kinderboerderij gevestigd. Deze kinderboerderij is in 2020 verbouwd en gemoderniseerd tot de Stadsboerderij Asserbos. De Stadsboerderij is aangesloten bij de Vereniging Stads- en kinderboerderijen Nederland en beschikt over het keurmerk Zoönose-vriendelijk bedrijf en de Kwaliteitsbewijzen van de vSKBN.

De verbouwing in 2020 heeft het dierenwelzijn positief beïnvloed. Toch zijn een aantal dieren niet in de gelegenheid om natuurlijk

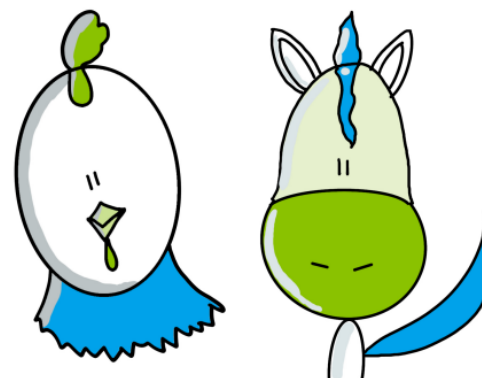
gedrag te vertonen. Om te voldoen aan de Wet dieren (2013) moeten dieren in staat zijn om soorteigen gedrag te vertonen. Kalveren zouden bijv. de mogelijkheid tot weidegang moeten krijgen en de ezel zou een soortgenoot om zich heen moeten hebben om sociaal gedrag te kunnen vertonen.

Vanuit educatief oogpunt bestaat het dierenbestand uit dieren die belangrijk zijn voor onze voedselproductie. Hier is het educatieve programma op ingericht. De volgende dieren zijn van groot belang voor het lesprogramma: geit, schaap, koe, varken, kip, pony, konijn, cavia, pauw en de bij. Er moet gekeken worden naar het dierenbestand om de belangen van educatie, recreatie en dierenwelzijn te verenigen op de Stadsboerderij Asserbos.

5. Actiepunt: het dierenwelzijn evalueren op de Stadsboerderij Asserbos en een plan opstellen om te voldoen aan het wettelijk minimale niveau dierenwelzijn.

6. Actiepunt: de gemeente Assen gaat met de wolvenconsulent van de provincie Drenthe in gesprek om de veiligheid van de kinderboerderijdieren te waarborgen.

7. Mogelijke ambitie: aansluiten op Kinderboerderijenbesluit om het dierenwelzijn te bevorderen.

Kinderboerderijenbesluit

Het Kinderboerderijenbesluit en bijbehorend keurmerk 'Diervriendelijke kinderboerderijen' staan voor het hoogste niveau van dierenwelzijn. Op deze kinderboerderijen kunnen de dieren oud worden, wordt er niet gefokt. Ook zijn er strenge richtlijnen voor de huisvesting en het welzijn van de dieren. Verder is er een diervriendelijk beleid ten aanzien van het omgaan met gedumpte dieren.

Wijkkinderboerderijen

De overige kinderboerderijen zijn wijkkinderboerderijen. Bij de wijkkinderboerderijen zijn de panden (deels) van de gemeente Assen. De gemeente is verantwoordelijk voor het (groot) onderhoud en de wijkkinderboerderijen ontvangen een jaarlijkse bijdrage voor het beheer (klein onderhoud) en het diervoer. De huidige werkafspraken met de wijkkinderboerderijen zijn verouderd en moeten vervangen worden zodat de werkafspraken aansluiten bij de huidige tijdgeest. Ter vergroting van het dierenwelzijn (waar de gemeente Assen eindverantwoordelijk voor is) is een nauwere samenwerking en kennisuitwisseling tussen de wijkkinderboerderijen bevorderlijk.

7. Actiepunt: het convenant kinderboerderijen evalueren en passend maken bij de huidige tijdgeest.

8. . Mogelijke ambitie: ontstaan van een (kennis)netwerk om de kennisuitwisseling tussen de verschillende wijkkinderboerderijen te bevorderen.

Hertenkamp Dr. Nassaulaan

Het hertenkamp aan de Dr. Nassaulaan is een waardevolle plek. In de 19^e eeuw liet burgemeester H.J. Oosting een hertenkamp aanleggen aan de rand van het Asserbos. Het hertenkamp valt binnen het beschermd stadsgezicht en is onderdeel van het historisch ensemble. Verder heeft de stal op het terrein een monumentale status (Rijksmonument).

In het hertenkamp aan de Doctor Nassaulaan leven 12 damherten. Zij zijn te bezichtigen voor het publiek. De gemeente Assen is verantwoordelijk voor de dagelijkse zorg van de dieren. Het betreft zowel de dierv verzorging als het onderhoud aan de accommodatie.

Huis- en hobbydierenlijst

De huis- en hobbydierenlijst (ook wel de positieflijst genoemd) is een lijst met diersoorten die gehouden kunnen worden zonder specifieke voorwaarden. Een adviescollege van onafhankelijke wetenschappers heeft het merendeel van de zoogdiersoorten beoordeeld op verschillende risicofactoren:

- dierenwelzijn;
- gezondheidsrisico's mens;
- veiligheid van de mens.

Het advies heeft geleid tot een selectie van een 30-tal zoogdieren die gehouden kunnen worden. Het damhert ontbreekt op de huis- en hobbydierenlijst. De beoogde datum van inwerkingtreding van de nieuwe huis- en hobbydierenlijst is 1 januari 2024. Vanaf dat moment is het niet meer toegestaan om zoogdieren te houden die

niet op de huis- en hobbydierenlijst staan (bijv. het damhert). Er geldt wel een ruime overgangsperiode: men mag de bestaande populatie damherten houden of elders onderbrengen tot de dieren overlijden. Op dit moment zijn er nog geen plannen voor een (mogelijke) herbestemming. De gemeente Assen wil de bestaande situatie zo lang mogelijk in stand houden binnen het nieuwe wettelijke kader. Daarnaast betreft de gemeente haar inwoners graag bij de nieuwe invulling van het hertenkamp (bijv. een diersoort van de huis- en hobbydierenlijst).

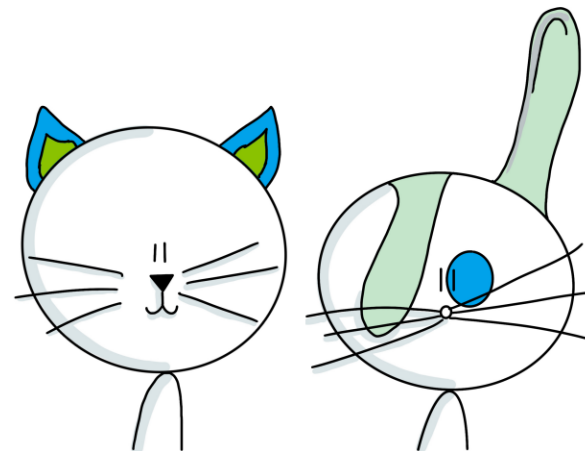
8. Actiepunt: we maken een beheerplan voor het hertenkamp aan de Doctor Nassaulaan.

9. Actiepunt: op termijn we gaan met inwoners in gesprek over een nieuwe invulling van het hertenkamp aan de Doctor Nassaulaan.

Dieren en evenementen

Dieren kunnen een aanvulling zijn op evenementen. Door op een leuke en leerzame manier dieren te ontmoeten wordt de liefde voor dieren ontwikkeld en daarmee het belang van een respectvolle omgang met dieren. Evenwel kan het gebruik van dieren bij evenementen ten koste gaan van het dierenwelzijn. De gemeente Assen vindt daarom dat er zeer terughoudend moet worden omgegaan met het inzetten van dieren ter vermaak tijdens evenementen.

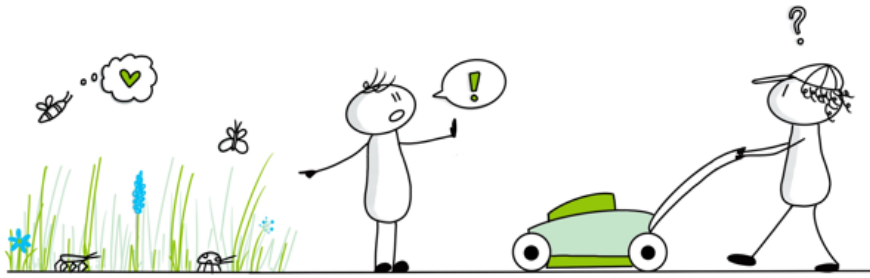
9. . Mogelijke ambitie: gemeente Assen zet geen dieren in bij eigen evenementen welke entertainment als hoofddoeleinden hebben (ook voor Mijn Buurt Assen).

Vanaf 2015 geldt er een landelijk verbod voor het gebruiken van wilde dieren in circussen of bij andere optreden (gedomesticeerde dieren zijn uitgezonderd). De gemeente Assen heeft geen instrumenten om op grond van dierenwelzijn het gebruik van gedomesticeerde dieren te verbieden (dit is een rijks aangelegenheid). De gemeente Assen ontmoedigt het gebruik van dieren door organisatoren bewust te maken van de mogelijke nadelige gevolgen voor dieren. Het dierenwelzijn wordt meegenomen in het nog op te stellen evenementenbeleid van de gemeente Assen.

In het wild levende dieren

In het wild levende dieren zijn eigenlijk alle dieren die niet door mensen gehouden worden, hieronder vallen verschillende soorten zoogdieren zoals reeën, damherten, muizen, vossen, vogels, vissen en insecten.

Beheer openbaar groen

De plantsoenen met struiken en hagen zijn op sommige plekken omgevormd in gras. De openbare ruimte heeft hierdoor een sobere, sleetse uitstraling die niet of weinig bijdraagt aan de leefomgeving van de dieren en de biodiversiteit. De nog vast te stellen Groenvisie heeft de ambitie om deze situatie te veranderen. Goed groen wordt gemaakt vanuit goed beheer en onderhoud. In de Groenvisie wordt het belang van groen in de leefomgeving benoemd en ingezet op meer groen voor mens en dier. De Groenvisie beschrijft o.a. de verschillende opgaven:

- Beheer met een ecologische bril;
- Duurzaam bermbeheer;
- Opstellen bomenplan;
- Kiezen voor bomen met een ecologische meerwaarde;
- Versterken van groenblauwe structuren;
- Vastleggen van hoofd- en wijkgroenstructuren.

Ecologisch beheer van bermen en oevers

Elke lente en zomer kunnen we in Assen genieten van bloemrijke bermen en oevers in woonwijken en in het buitengebied. De gemeente Assen beheert bermen en oevers zoveel mogelijk ecologisch, zodat planten, insecten, zoogdieren, amfibieën, vogels

en reptielen er baat bij hebben (bijv. gefaseerd maaien en maaisel tijdelijk laten liggen). Gemeente Assen en TerraNext -de opleider van de groene sector- zijn bezig met het ontwikkelen van een biodiversiteitsprogramma welke aansluit bij de Groenvisie en het ecologisch maaien als uitgangspunt hanteert. Meer soorten planten en dieren betekent meer biodiversiteit. Door meer biodiversiteit is de kans op verspreiding en overleving van (bijzondere) planten- en diersoorten langs bermen en oevers steeds groter. Dieren kunnen zich hierdoor ook makkelijker verplaatsen van het ene naar het andere leefgebied.

Veel oevers worden ecologisch beheerd, vergelijkbaar met de bermen. Op de overgang van droog naar nat is veel variatie aan plantensoorten te verwachten. Langs de oevers in Assen komen onder andere de volgende plantensoorten voor: zwanenbloem, waterweegbree, dotterbloem, valeriaan en zelfs orchideeën. Voor watergebonden dieren, zoals salamanders en kikkers is de oever een belangrijk leefgebied.

Ook worden via het gemeentelijk water en rioleringsplan harde oever constructies structureel vervangen door zachte oevers wat het dierenwelzijn ten goede komt. Dit gebeurt wanneer de harde oevers aan vervanging toe zijn.

10. . Mogelijke ambitie: harde oevers constructies versnelt vervangen door zachte oevers.

Een deel van het groen- en natuurbeheer van gemeente Assen wordt uitbesteed aan aannemers en een deel doet de gemeente zelf. Ook Het Drentse Landschap, Landschapsbeheer Drenthe,

visverenigingen en andere beheer- of vrijwilligersorganisaties doen in samenwerking met de gemeente Assen (specifiek) onderhoudswerk. De *maaikaart Assen* geeft weer wanneer er gemaaid wordt in de verschillende wijken. De *maaikaart Assen* is te vinden op de website assen.nl.

Stichting Het Drentse Landschap & Landschapsbeheer Drenthe

Stichting Het Drentse Landschap en Landschapsbeheer Drenthe hebben in de gemeente Assen natuurgebieden in beheer. Deze worden onderhouden aan de hand van meerjarige plannen. Stichting Het Drentse Landschap zet zich in voor de bescherming van de natuur en het erfgoed in Drenthe. Het Drentse Landschap is in 1934 opgericht. De stichting heeft de zorg over meer dan 9.000 hectare natuur.

Landschapsbeheer Drenthe is onderdeel van het samenwerkingsverband Landschappen NL welke 13% van het totale natuurgebied in Nederland beheert. Binnen dit samenwerkingsverband streeft Landschapsbeheer Drenthe naar behoud, beheer en ontwikkeling van een mooi en kwalitatief Drents cultuurlandschap, waarvan het streekeigen karakter behouden blijft. Daarnaast ondersteunt Landschapsbeheer Drenthe natuurbeheerders bij het beheer en onderhoud in hun natuurgebieden.

Bewonersinitiatieven

Er zijn al meerdere enthousiaste bewonersgroepen in Assen die bijdragen aan het openbaar groen. De bewoners aan bijvoorbeeld de Enkeerdpad in Marsdijk hebben de buurt nog mooier en groener gemaakt door een bloemrijk graslandmengsel te zaaien, een bijenheuvel aan te leggen en insectenhôtels te plaatsen. Er zijn op dit moment +/- 30 bewonersinitiatieven waarbij +/- 300 inwoners zijn aangesloten. De buitendienst, het Duurzaamheidscentrum Assen en Mijn Buurt Assen stimuleren dergelijke initiatieven.

11. . Mogelijke ambitie: campagne voor het aanjagen van meer buurtinitiatieven ter bevordering van het dierenwelzijn.

Natuurinclusief bouwen

Natuurinclusief bouwen levert een bijdrage aan de instandhouding van diersoorten. Tegelijkertijd draagt het bij aan een prettige leefomgeving. Natuurinclusief bouwen houdt in dat de natuur geïntegreerd wordt in de bouw, verbouw of renovatie van woningen en bedrijfspanden en zo mogelijk de directe omgeving. Denk bijvoorbeeld aan het realiseren van dak-, en gevelgroen of nestplekken voor gierzwaluwen, vleermuizen en huismussen.

De gemeente Assen wil inzetten op natuurinclusief bouwen (in overeenstemming met de nog vast te stellen Groenvisie) aan de hand van beleidsregels om bij te dragen aan doelstellingen met betrekking tot biodiversiteit, ecologie en klimaatadaptatie. Het idee daarbij is dat ontwikkelende partijen, aan de hand van de nieuwe beleidsregels, zelf kiezen welke maatregelen zij willen toepassen om

gebouwen natuurinclusief te maken en op deze wijze een bijdrage leveren aan de biodiversiteit en instandhouding van verschillende diersoorten in de gemeente Assen.

Soortenmanagementplan

Assen heeft op dit moment geen soortenmanagementplan. Een soortenmanagementplan is een win-win voor zowel beschermde dieren- en plantensoorten als voor ruimtelijke ontwikkeling. Het doel van het soortenmanagementplan is het actief verbeteren van de staat van instandhouding van beschermde dieren- en plantensoorten. Bij ruimtelijke ontwikkelingen is het vanzelfsprekend dat er ecologisch onderzoek plaatsvindt en bij negatieve effecten ontheffing moet worden aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming. Dit zijn uitgebreide onderzoeken en lange procedures.

Een soortmanagementplan is onderdeel van een gebiedsgerichte aanpak. Het gaat daarbij vooral om de bebouwde omgeving. Het is een plan waarbij meer ruimte komt voor ruimtelijke ontwikkelingen maar daarnaast ook gezorgd wordt voor een betere bescherming van planten en dieren. In een soortmanagementplan staan maatregelen, gedragsregels en afspraken opgesteld om ruimtelijke ontwikkeling, beheer en bescherming van betreffende soorten mogelijk te maken. Met een soortmanagementplan kan een generieke ontheffing worden verkregen en overtreding van de Wet natuurbescherming worden voorkomen.

Gemeenten en provincies kunnen op deze wijze een gunstig klimaat creëren voor projectontwikkelaars en inwoners die anders

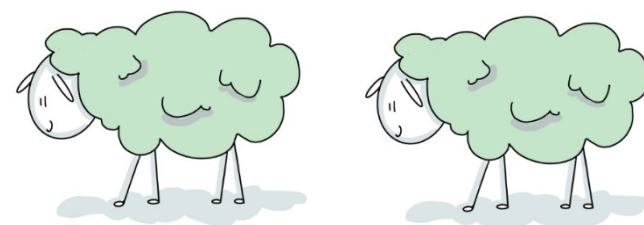
afgeschrikt zouden worden door beschermde soorten en de bijbehorende procedures. Een soortmanagementplan zorgt ervoor dat er niet per ruimtelijke ontwikkeling een losse ontheffing aangevraagd hoeft te worden maar dat de initiatiefnemer beroep kan doen op een generieke ontheffing op gebiedsniveau. Een gebiedsontheffing wordt afgegeven door het bevoegd gezag, in dit geval de Provincie Drenthe, voor doorgaans 10 jaar. In Assen zou het gaan om de volgende diersoorten: verschillende vleermuissoorten, de gierzwaluw, huismus, alpenwater salamander, grote bosmuis en kleine marterachtigen.

12. . Mogelijke ambitie: een soortenmanagementplan opstellen.

Ecologische verbindingzones

Een gemeentelijke ecologische structuur legt de ecologische structuur van de stad vast. Dit geeft inzicht in knelpunten binnen de ecologische structuur (waar soorten zich bijv. niet goed kunnen verplaatsen), en geeft sturing aan nabijgelegen ontwikkelingen. In de nog vast te stellen Groenvisie wordt een gemeentelijke ecologische structuur als mogelijkheid besproken.

Bij nieuwe ruimtelijke ingrepen worden de plannen afgestemd en faunapassages aangegeven. Dit ter preventie van een stijging van het aantal dierlijke verkeersslachtoffers en om uitwisseling tussen deelpopulaties mogelijk te maken en zo populaties robuuster te maken. De focus ligt hierbij op de doel- en begeleidende soorten.

Groenblauwe dooradering van onze leefomgeving draagt bij aan het verzachten van extreme weervloeden, door het geven van schaduw, wateropvang en verminderen van windinvloeden. Ook vanuit het natuurbeleid is de bijdrage van een groenblauwe dooradering van cruciaal belang voor de instandhouding van biodiversiteit.

Evenementen in parken

In verschillende parken worden evenementen georganiseerd (bijv. de gouverneurstuin). Het dierenwelzijn wordt meegenomen in het nog op te stellen evenementenbeleid in de gemeente Assen. Eenieder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving (gelet op de Wet Natuurbescherming 2017). Evenementen kunnen negatieve effecten hebben op dieren door onder andere licht, geluid, trillingen, optische verstoring, bodemverdichting en cumulatie hiervan. Als een evenement gevolgen kan hebben voor de natuur, moet de organisator zich op de hoogte stellen van de aanwezige natuurwaarden, kwetsbaarheid en eventuele nadelige gevolgen voor de natuur. Bij de uitvoering van een evenement moeten deze nadelige effecten op dieren zoveel mogelijk worden voorkomen, beperkt worden of ongedaan gemaakt worden.

De ecologen van de gemeente Assen kunnen om advies worden gevraagd middels een ecologische toets voorafgaand aan een evenement. Ook kan de ecooloog adviseren over te nemen maatregelen, zodat de effecten beperkt blijven. De organisator van een evenement blijft eindverantwoordelijk voor de naleving van de Wet Natuurbescherming (2017).

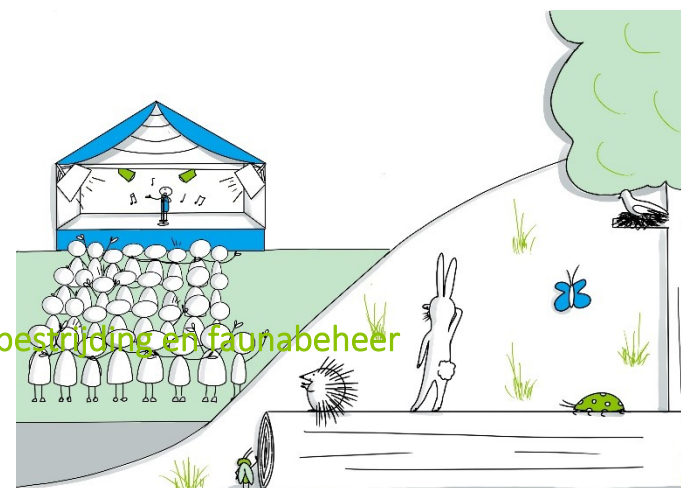
Lichthinder

Openbare en particuliere verlichting hebben consequenties voor de natuurlijke omstandigheden van diersoorten. Dieren hebben van nature een dag- en nachtritme, dat wisselt afhankelijk van de seizoenen. Dit dag- en nachtritme bepaalt de rustperioden, foerageren, winterslaap, voortplanting en andere levensnoodzakelijke activiteiten. De openbare verlichting kan verstoring veroorzaken in dit ritme.

Sinds 2018 heeft de gemeente Assen een beleidsplan voor openbare verlichting, waarin ook aandacht besteed wordt aan de gevolgen van openbare verlichting voor dieren die in de gemeente Assen leven. Het aanpassen van armaturen, het verkorten van de brandtijd, veroorzakers van fel licht vervangen en grondspots beperken zijn maatregelen die het welzijn van dieren bevorderen. Het huidige beleidsplan is vanuit het thema energie vormgegeven.

13. . Mogelijke ambitie: een diervriendelijk lichtplan opstellen.

Jacht, shadebestrijding en faunabeheer

De regels voor jacht en schadebestrijding zijn opgenomen in de Wet Natuurbescherming (2017) en uitgewerkt in het provinciale faunabeheerplannen. Onder jacht wordt volgens de Wet Natuurbescherming verstaan: het bemachtigen, opzettelijk doden of met het oog daarop opsporen van wild, of een poging doen, zonder enige onderbouwing van schade of verkeers(veiligheid). In principe liggen er geen bevoegdheden bij de gemeente Assen, tenzij de gemeente Assen grondeigenaar is. Er zijn op dit moment twee jachtrechten verleent op gemeentelijke eigendommen: Messchenveld en Rhee. De jachtrechten lopen tot en met 2027.

14. . Mogelijke ambitie: geen nieuwe jachtvergunningen verlenen op het grondgebied van de gemeente Assen.

Viswater en vissen

In het oppervlaktewater van Assen komt veel vis voor. De wettelijke taak om de leefomgeving van dieren in het wild in stand te houden pakken wij samen op met het waterschap Hunze en Aa's, de Hengelsportvereniging Assen en de Hengelsportfederatie Groningen Drenthe.

Het waterschap Hunze en Aa's werkt aan schoon en voldoende water in kanaal, meer of sloot. Het waterschap houdt daarbij rekening met de verschillende belangen van natuur, landbouw en recreatie. Het waterschap heeft een eigen beleidsvisie ten aanzien van het dierenwelzijn *Beleidsvisie Dierenwelzijn Hunze en Aas*. Om te mogen vissen in binnenwateren die zijn opgenomen in de Nederlandse lijst Viswateren is het verplicht in bezit te zijn van de VISpas. Met de aanschaf van deze VISpas is een hengelaar direct lid

van een hengelsportvereniging. De gemeente Assen verhuurt als visrechthebbende het visrecht aan de hengelvisserijvereniging Assen (Hvv. Assen).

De hengelvisserijvereniging is medeverantwoordelijk om de visstanden te beheren en is aangesloten bij de Hengelsportfederatie Groningen Assen. Een overkoepeling van 135 hengelsportverenigingen waarbij ongeveer 55.000 sportvissers zijn aangesloten. De Hengelsportfederatie Groningen Drenthe is hiermee in beide provincies een van de grootste organisaties, actief op het terrein van openluchtrecreatie en integraal waterbeheer. Ook heeft de Hengelsportfederatie Groningen Drenthe een meldpunt voor vissterfte. Inwoners kunnen een melding doen als vissen naar lucht happen of overleden zijn.

De hengelsport is door de rijksoverheid in de Visserijwet geregeld. Gemeente kunnen geen nadere regels stellen ten aanzien van het hengelen. Wanneer de gemeente eigenaar is van een water en/of oevers, kan zij het hengelen in dat water of vanaf die oever wel verbieden.

Om de toestand van het oppervlaktewater binnen de bebouwde kom in beeld te brengen heeft er in 2022 een Ecoscan plaatsgevonden. De gemeente Assen en het waterschap Hunze en Aa's hebben getoetst op de volgende ecologische aspecten: natuurbeleving, ecologie oever en ecologie water.

Voor het stedelijk water in Assen zijn door gemeente Assen en waterschap Hunze en Aa's de waterfuncties bepaald en vastgelegd in het beleidsdocument *GWRP 2020-2024*. In algemene zin zijn de

resultaten van de recente Ecoscan goed te noemen. De ecologische toestand voldoet in ruime mate aan de waterfuncties die eraan gesteld zijn. De scores ten opzichte van 2005 zijn verbeterd.

15. . Mogelijke ambitie: de waterkwaliteit van het oppervlaktewater verbeteren.

Beheersing van overlast door dieren

Waar mensen en dieren samenleven, kunnen zij (over)last van elkaar ervaren. Veel dieren die overlast kunnen veroorzaken zijn beschermd op basis van de Wet natuurbescherming (2017). Overlast is een subjectief begrip, waar de één geniet van de dieren, kan een ander het ervaren als overlast. Overlast wordt vaak veroorzaakt door bijv. geluid, uitwerpselen en schade.

De gemeente Assen heeft een wettelijke plicht om plaagdieren die een bedreiging vormen voor de volksgezondheid en veiligheid te weren en bestrijden. Bij de gemeente Assen zetten we in op preventie en voorlichting. Pas in laatste instantie, indien voorlichting én het treffen van preventieve maatregelen niet dermate effectief gebleken zijn, ter voorkoming van overlast en schade, kan bestrijding ingezet worden.

Overlast wordt met name veroorzaakt door een aantal diersoorten, zoals duiven, ganzen, kraaiachtigen, konijnen, meeuwen, steenmarters en ratten. Deze dieren leven vaak in de stad een

ongezond leven door slecht en overmatig voedsel. Hierdoor heeft de gemeente Assen een voederverbod voor dieren in aangewezen gebieden (Koopmansplein) en een duiventil op het dak van het gemeentehuis.

16. . Mogelijke ambitie: uitgaan van een diervriendelijke bestrijding ten aanzien van overlast gevende dieren.

Soms wordt de overlast veroorzaakt door een dier dat (inter)nationaal beschermd is, zoals de roek of steenmarter. Dit houdt in dat het dier niet gedood, verwond en/of gevangen mag worden, het dier mag niet verontrust worden en het nest van het dier mag niet vernietigd of verplaatst worden, tenzij er een ontheffing verkregen is van de provincie Drenthe. Als de overlast dusdanig groot is, dat de volksgezondheid eronder lijdt, dan kan de gemeente een ontheffingsaanvraag indienen.

Invasieve exoten

Een exoot is een plant, dier, of een ander organisme, dat van nature niet in Nederland voorkomt. Deze exoten komen door menselijk handelen in ons land terecht. Het gaat hierbij niet om soorten die elders in Europa inheems zijn en door klimaatsverandering oprukken naar Nederland.

Een klein deel van de exoten voelt zich prima thuis in zijn nieuwe omgeving. Ze kunnen zich vestigen in onze natuur, zich snel vermeerderen en schadelijk zijn voor inheemse soorten. Deze soorten worden invasieve exoten genoemd.

De provincie Drenthe is primair verantwoordelijk voor het uitvoeren van de Europese richtlijnen betreffende de Unielijst. De provincie neemt eliminatie- en beheersmaatregelen (samen met water- en terrein beherende instantie) De gemeente Assen werkt samen met de provincie Drenthe om de soorten te beheersen en/of elimineren. Soorten die o.a. voorkomen in de gemeente Assen: Amerikaanse rivierkreeft, muskusrat, Aziatische tijgermug, Aziatische hoornaar, nijlgans, beverrat, wasbeerhond en de wasbeer.

Landbouwdieren

Landbouwhuisdieren worden gehouden voor de productie van bijv. melk, vlees, wol, veren of eieren of voor het berijden van dieren. Voorbeelden zijn paarden, rundvee, schapen, geiten, varkens en kippen. Als ze voor productiedoeleinden worden gehouden. Denk aan een varkenshouderij, pluimveehouderij of manege. Als gemeente is onze rol in relatie tot de landbouw relatief bescheiden.

Mede omdat er relatief weinig dieren gehouden worden in de gemeente Assen. Er zijn twee veehouderijen, één paardenfokker en één melkveebedrijf.

Diervriendelijke consumptie

Voeding heeft invloed op het dierenwelzijn en onze ecologische voetafdruk. De gemeente Assen vindt gezond, regionaal en duurzaam eten belangrijk. Daarentegen heeft de gemeente geen voedselrichtlijnen binnen de eigen organisatie. De gemeente Assen kan het goede voorbeeld geven door eisen te stellen aan het gebruik van dierlijke producten (vlees, zuivel en eieren) binnen de eigen organisatie).

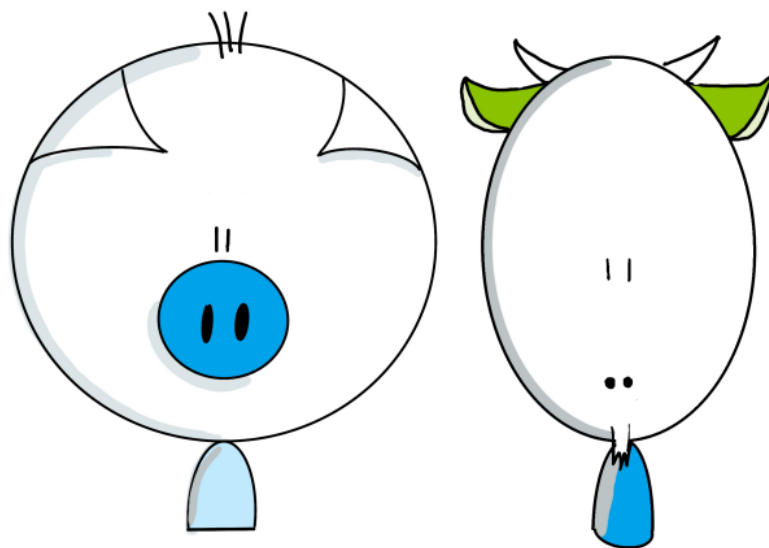
17. . Mogelijke ambitie: interne voedselrichtlijnen opstellen die het dierenwelzijn bevorderen.

Draaiboek dieren bij evacuaties en rampen

De veiligheidsregio's zijn verantwoordelijk om een plan op te stellen voor crisisbeheersing tijdens rampen en evacuaties. De gemeente Assen valt onder de veiligheidsregio Drenthe. In het crisisplan staat de aanpak voor crisisbeheersing vastgelegd met daarbij de prioriteiten, taken, bevoegdheden, werkwijze en verantwoordelijkheden uitgelegd. In het draaiboek bevolkingszorg (noodopvang & verzorging) komt het dierenwelzijn aan bod. Er wordt intensief samengewerkt met de politie, veiligheidsregio en de daartoe bevoegde rijksheren in het geval dat een scenario zich voordoet. Zie hiervoor de bestuurlijke netwerkenkaart van het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid.

Actiepunten notitie 'Dieren gemeente Assen'

1. De bestaande overeenkomst met de Dierenbescherming evalueren en deze mogelijk verlengen.
2. Via onze website voorzien in informatie rondom dierverzorging/dierenwelzijn.
3. De gemeente gaat met de wolvenconsulent van de provincie Drenthe in gesprek om de veiligheid van de schapen te waarborgen.
4. Het welzijn van de schapen wordt in de vervolgende opdrachtoomschrijving expliciet besproken.
5. Het dierenwelzijn evalueren op de Stadsboerderij Asserbos en een plan opstellen om te voldoen aan het wettelijk minimale niveau dierenwelzijn.
6. De gemeente gaat met de wolvenconsulent van de provincie Drenthe in gesprek om de veiligheid van de kinderboerderijdieren te waarborgen.
7. Het convenant kinderboerderijen evalueren en passend maken bij de huidige tijdsgeschiedenis.
8. We maken een beheerplan voor het hertenkamp aan de Doctor Nassaulaan.
9. Op termijn we gaan met inwoners in gesprek over een nieuwe invulling van het hertenkamp aan de Doctor Nassaulaan.

Mogelijke ambitiepunten notitie 'Dieren in Assen'

1. In iedere wijk is een hondenlosloopgebied en/of een hondenspeelplaats aanwezig.
2. Een dierenbegraafplaats op het grondgebied van de gemeente Assen.
3. De voorlichting rondom diervverzorging/dierenwelzijn intensifiëren op de Stadsboerderij Asserbos en dit uitbreiden naar de wijkkinderboerderijen.
4. Een minimaregeling voor medisch urgente dierenartskosten zodat minima goed voor hun huisdier kunnen blijven zorgen.
5. Het kennisniveau van hulpverleners vergroten op het gebied van dierenmishandeling in relatie tot huiselijk geweld en vice versa.
6. Het project Dierenbuddy ondersteunen in de vorm van een financiële bijdrage.
7. Aansluiten op Kinderboerderijenbesluit om het dierenwelzijn te bevorderen.
8. Ontstaan van een (kennis)netwerk om de kennisuitwisseling tussen de verschillende wijkkinderboerderijen te bevorderen.
9. Gemeente Assen zet geen dieren in bij eigen evenementen welke entertainment als hoofddoeleinden hebben (ook voor Mijn Buurt Assen).
10. Harde oevers constructies versnelt vervangen door zachte oevers.
11. Campagne voor het aanjagen van meer buurtinitiatieven ter bevordering van het dierenwelzijn.
12. Een soortenmanagementplan opstellen.
13. Een diervriendelijk lichtplan opstellen.
14. Geen nieuwe jachtvergunningen verlenen op het grondgebied van de gemeente Assen.
15. De waterkwaliteit van het oppervlaktewater verbeteren.
16. Uitgaan van een diervriendelijke bestrijding ten aanzien van overlast gevende dieren.
17. Interne voedselrichtlijnen opstellen die het dierenwelzijn bevorderen.